

MEGNYITÓ BESZÉD SZÉCHÉNYI FERENC GRÓF HALÁLA SZÁZÉVES FORDULÓJA EMLÉKÜNNEPÉN.

1920. december 13.

Kegyeletes érzelmeinknek akarunk áldozni ma, midőn nagynevű alapítónk, gróf SZÉCHÉNYI Ferenc halálának százéves fordulója alkalmából tanácstermünkben egybegyűltünk. Felidézni kívánjuk emlékét annak a nagy férfúnak, a Legnagyobb Magyar édesatyjának, egy főúri nemzetség közös ősének, ki megértve a kor szavát és látva nemzetének szellemi kincsekben való szegénységét, nemes elhatározással nagycenki könyvtárát és egyéb gyűjteményeit nemzetének ajánlotta fel.

Tizenyolc éve annak, hogy nemzeti intézetünk megfelelő ünnepség keretében, koronás királyunk képviselőjének jelenlétében igazi örömnünnepet ült, százéves fennállásának ünnepét. Irodalmi és művészi alkotások hosszú sora tette ennek emlékét maradandóvá. Megírtuk, testes kötetben, intézetünk életének első száz esztendejét. FRAKNÓI Vilmos püspök, valamikor az orsz. Széchényi-könyvtár őre, megírta az alapító SZÉCHÉNYI Ferencnek életrajzát. KOLLÁNYI Ferenc prelátus-kanonok, akkoriban az orsz. Széchényi-könyvtár nyomtatványi csoportjának igazgató-őre, eredeti források nyomán egybeállította az orsz. Széchényi-könyvtár s ezzel az egész Magyar Nemzeti Múzeum történetét és munkájával ép az alapító haláláig, 1820. decz. 13-ig haladt. A művészi emlékek közül, amiket százéves jubileumunkra készítettünk, felemlítem az alapító életnagyságú szobrát oldalbejáratusunk előtt, amelyre letettük a mai évforduló emlékére kegyeletes érzelmeink koszorúját; és azt az éremlapot, mely egymás mellett ábrázolja két legnagyobb jóltevőnknek, alapítónknak és atyai gondviselőnknek, JÓZSEF nádorunknak arcvonásait.

Ez örömnépnek központja az éremlapon látható két nemes alak, az alapító gróf és a Magyar Nemzeti Múzeum fejedelmi gondozója, a felejthetetlen nádorispán volt. Ez a két név elválaszthatatlanul egybeforr, ha nemzeti intézetünk életének első évtizedeit emlékünkből felidézzük. Mind a kettőnek hervadhatatlan érdemeit teljes méltatással sorolja fel a Magyar Nemzeti Múzeum százéves multját tartalmazó kiadvány. Arról azonban sem az alapító grófnak, sem a főherceg-nádornak még sejtelve sem lehetett, hogy ez az intézmény a magyar tudományosságnak milyen tényezőjévé lesz és hogy az elvetett mag mily terebélyes fává fog kinőni, melynek hat hatalmas ága, egy-egy külön önálló nagy múzeum, mint egy közös töből, egy közös forrásból, a nemzeti gondolatból és a nemzeti tudományból meríti életerejét.

Mai emlékünnepeünk minden külső dísz nélkül, teljes csendben, mondhatni családi körben folyik le. Így parancsolják ezt a szomorú körülmények, megcsonkított hazánk mostani helyzete. De jól esik lelkünknek, a mai nehéz állapotok közepette, rég elhunyt nagyjaink emlékéit felidéznünk, hogy példájukból merítsünk és leljünk erőt, hitet, bizalmat a küzdelemre, megnyugvást a jelen súlyos viszonyai-ban és reményt vágyaink teljesedésére, kivánságaink megvalósulására a közeli jövőben. Hirdessük egy szívvel-lélekkel, hogy nagyjaink példáján elindulva és történelmünkben tanulságot merítve, hiszünk az isteni örök igazságban, mely az évezredek történelmi igazságot visszahelyezi csorbítatlan jogaiba.

Ezzel mai kegyeletes ülésünket, mely alapítónk emlékének van szentelve, megnyitom.

FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ.